

ВІДГУК

доктора медичних наук, професора, проректора закладу вищої освіти з наукової роботи та професора кафедри хірургічної стоматології, імплантології та пародонтології Дніпровського державного медичного університету Гудар'яна Олександра Олександровича на дисертаційну роботу Ошурка Анатолія Павловича «Обґрунтування реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу нижньої щелепи», поданої на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за науковими спеціальностями: «14.01.22 – Стоматологія» та «14.03.01 – Нормальна анатомія»

1. Обґрунтування обраної теми дисертації. Розширення та поглиблення знань про кількісну морфологію кісткової тканини стає все більш нагальною потребою не тільки у зв'язку із запитами клінічної медицини але й, зокрема, стоматології. Без розвитку теорії і практики стає неможливим впровадження комплексу оздоровчих заходів та створення оптимальних умов для реабілітації пацієнтів з атрофією кісткової тканини нижньої щелепи (НЩ), зумовленої втратою жувальної групи зубів.

За даними різних авторів у 48,3 % – 70 % з числа усіх пацієнтів, які звертаються за стоматологічною допомогою, діагностують хвороби НЩ, зокрема поширені захворювання скронево-нижньощелепних суглобів, які займають одне з провідних місць серед захворювань зубо-щелепної системи. Значний об'єм суперечливої інформації про нижньощелепні розлади, часта невідповідність клінічних знахідок і теоретичних міркувань, що стосуються різних патологічних процесів з локалізацією у НЩ, вказує на необхідність продовження комплексних досліджень для отримання узгоджених тлумачень патогенезу тих чи інших розладів.

Доволі дискусійним є аналіз щільності кісткової тканини гілок НЩ при втраті зубів, який подається в наукових джерелах фрагментарно. Саме з цих позицій важливо зазначити місце рентгенологічних методів у параклінічному дослідженні, що надають змогу встановити особливості топографії структур НЩ, одержати інформацію про будову зовнішньої та внутрішньої кортикальних пластинок та провести денситометричну оцінку, яка вказує на якісні характеристики, що відображають тип щільності кісткової тканини у її віковій динаміці. Останнє – зумовлює усвідомлення необхідності розробки алгоритмів використання методів КТ-обстеження структур НЩ, що дозволить вивести візуалізацію й об'єктивність проведених досліджень на рівень доказовості, який відповідатиме вимогам сучасного цифрового світу.

Подаючи вищенаведені обґрунтування, можна стверджувати, що результати саме комплексного дослідження мають сьогодні не тільки теоретичне значення, але й важливі для клінічної стоматології, оскільки можуть стати підґрунтям для напрацювання нових ефективних методів профілактики та лікування патологічних станів кісткової тканини щелеп із використанням аутоклітинних трансплантатів, для аугментації та направленої регенерації, зокрема, лікування атрофій з відновленням морфологічних властивостей кісткової тканини. Використання методів субкортикальної та базальної імплантації, з попередньою комп'ютерно-томографічною діагностикою, що забезпечує морфометричне та денситометричне визначення, реабілітацію пацієнтів із атрофією кісткової тканини, що ускладнена топографо-анатомічною особливістю каналу НЩ, враховуючи протетичні властивості для відновлення жувальної ефективності, мовлення та естетичних функцій.

Здобувач підняв важливе проблемне питання сучасної медико-біологічної науки, що потребувало свого вирішення та має велику перспективу практичного застосування як у стоматологічній науці, так і в морфології, що вказує на доцільність і актуальність проведеного Ошурком А.П. дисертаційного дослідження, що повністю відповідає запитам практичної стоматології та теоретичної медицини.

2. Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами. Дисертаційне дослідження виконано згідно плану наукових досліджень Буковинського державного медичного університету і є складовою планової комплексної НДР кафедри гістології, цитології та ембріології «Структурно-функціональні особливості тканин і органів в онтогенезі, закономірності варіантної, конституційної, статево-вікової та порівняльної морфології людини» (№ державної реєстрації 0121U110121).

3. Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях. Дисертаційна робота ОШУРКА Анатолія Павловича виконана на високому методичному рівні. У ній використані як традиційні, так і широкий спектр сучасних високоінформативних методів дослідження: рентгенологічних – комп'ютерна томографія (КТ); програмних морфометричних, денситометричних методів та методу виготовлення 3D-реконструкційних моделей; з метою реабілітації пацієнтів застосовано метод керованої тканинної регенерації, що базується на використанні аутологічної тромбоцитарної плазми відповідно до технології ENDORET-PRGF, аугментації; малоінвазивних методик з використанням коротких та ультракоротких субкортикальних імплантатів; трансмісійної та скануючої електронної мікроскопії; резонансно-частотного аналізу тощо.

Науковий рівень дисертації за поставленими завданнями і використаними методиками досліджень є передовим, сучасним і адекватним.

Проведений аналіз даних є повним, і виконаний на сучасному рівні з використанням відповідних статистичних методів.

Отримані результати є достовірними і науково аргументованими.

Проведенням комплексного наукового дослідження здобувачем досягнуто мету дисертаційної роботи у вивченні топографічних особливостей каналу НЩ людини при атрофії її кісткової тканини, зумовленої кінцевими дефектами зубних рядів та обранні методу/методів реабілітації з врахуванням надалі протетичних властивостей щодо відновлення жувальної ефективності, мовлення та естетичних функцій пацієнта.

Встановлені факти ілюстровані якісними рисунками, макрофотографіями, діаграмами та таблицями зі статистично опрацьованими цифровими даними, що сукупно є доказово-документальним підтвердженням проведених досліджень, полегшують сприйняття матеріалу, підкреслюють високу ступінь обґрунтованості дисертаційних положень, формують уяву щодо нового вирішення наукової проблеми, яка полягала в комплексному вивченні та обґрунтуванні реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу НЩ.

Достовірність отриманих результатів базується на достатній кількості матеріалу дослідження. Вміст наукової роботи з її обґрунтуванням та кількістю ілюстративного матеріалу вважаю достатніми для узагальнень і висновків, що містяться в рукописі дисертації та рефераті.

Рецензування рукопису дисертації дає всі підстави вважати, що дисертаційне дослідження Ошурка А.П. містить беззаперечну наукову новизну. Водночас, слід зазначити, що публікація розробленої у співавторстві Анатомо-топографічної класифікації каналу нижньої щелепи, 2022 (Oshurko AP, Oliinyk IYu & Kuzniak NB]) у рецензованому науковому журналі “*Romanian Journal of Stomatology*” (2022;68(4):160-6), виданні, що індексується в наукометричній базі Scopus (Q4), вказує на міжнародне визнання результатів досліджень здобувача.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях. У рукописі дисертації автором заявлено опублікування 51 наукової праці, зокрема: 26 наукових статей, з яких: 21 стаття – у фахових наукових виданнях України, рекомендованих ДАК МОН України, 5 статей – у наукових рецензованих періодичних виданнях країн ЄС (із заявленої загальної кількості опублікованих статей: 13 статей опубліковано у наукових журналах, включених до наукометричних баз Scopus та Web of Science, 4 – одноосібні); 16 публікацій – у збірниках матеріалів наукових форумів різного рівня; 3 – нововведення та 6 – свідоцтв авторського права на твір.

Матеріали дисертації були достатньо оприлюднені й обговорювались на 26 наукових форумах 2021-2024 рр., як на Всеукраїнських науково-практичних конференціях з міжнародною участю так і за кордоном – на Міжнародному Конгресі лідерів ключових думок на базі «Інституту біотехнологій людини Едуарда Анітуа» (Іспанія, Віторія Гастейз, жовтень 2021), під час Науково-педагогічного стажування «Пріоритети розвитку медичної освіти в Україні та країнах Балтії» (Рига, Латвія, 27 лютого – 9 квітня 2023), на 8-й Міжнародній науково-практичній конференції «Наука та інновації сучасного світу» (Лондон, Велика Британія, 20-22 квітня 2023 р.), XVI-й Міжнародній науково-практичній конференції «Інтеграція наукових рішень і методів у практику» (Париж, Франція, 24–25 квітня 2023 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Наука, освіта і технології: глобальні тенденції та регіональний аспект» (Тампере, Фінляндія, 3 лютого 2024 р.).

Основні положення та висновки дисертаційної роботи впроваджені у практичну та наукову діяльність низки медичних стоматологічних закладів практичної охорони здоров'я України, у навчальний процес і науково-дослідну роботу ряду кафедр стоматологічного та морфологічного профілю в 6 (шести) закладах вищої медичної освіти України щодо яких отримано 29 актів впровадження.

Вищенаведене дозволяє оцінити одержані результати, їх аналіз та сформульовані основні наукові положення і висновки як достовірні й такі, що не викликають сумнівів.

4. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Результати проведених комплексних досліджень рекомендовані та доводять доцільність використання морфометричних значень, кількісно-якісних показників щільності кортикальних та трабекулярних шарів кісткової тканини відростків, тіла й кута НЩ чоловіків і жінок зрілого та літнього віку постнатального онтогенезу людини в навчальному процесі кафедр як стоматологічного, так і морфологічного спрямування, а також при написанні монографій та навчальних посібників з цих дисциплін.

У клінічній стоматології результати дослідження вікової оцінки динаміки морфологічної перебудови кісткової тканини НЩ із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу НЩ, залежно від втрати жувальної групи зубів особами обох статей, є підґрунтям для напрацювання нових ефективних методів профілактики та ранньої діагностики патологічних станів кісткової тканини НЩ, обґрунтування реабілітації пацієнтів та можуть бути використані як у теоретичній, так і практичній галузях медицини, а також у лабораторіях скринінгу морфологічного матеріалу.

Поданий у рукописі деталізований морфометричний аналіз та дослідження щільності найбільш уразливих зон кісткової тканини НЩ (чоловіків і жінок) з її атрофією при втраті жувальної групи зубів, виступають основою для подальших наукових дискусій та клінічної диференціації щодо вибору належних малоінвазивних методів реабілітації стоматологічних пацієнтів, оскільки доступні наукові джерела не розкривають аналогічних досліджень, що унеможлиблює їх порівняння.

5. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому та основних положень дисертації. При укладенні рукопису дисертації Ошурко А.П. дотримувався основних положень «Вимог до оформлення дисертації», затверджених наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р. Матеріали дисертації викладено державною українською мовою на 397 сторінках комп'ютерного тексту (з яких об'єм основного тексту становить 255 сторінок, що відповідає рекомендованим ДАК МОН України. Дисертація, за структурою, складається з анотації (українською та англійською мовами), списку публікацій автора, змісту, переліку умовних позначень, вступу, огляду літератури, опису матеріалів і методів дослідження, 5 розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел і додатків. Дисертаційна робота містить 18 таблиць та ілюстрована 102 рисунками. Окремо хочеться відзначити високу якість виключно всіх рисунків, що включені в рукопис та те, що переважна більшість із них є вдалим тематичним ілюстративним поєднанням 2-4-6 зображень.

Анотація (стор. 2-30) дисертації Ошурка А.П. відповідає основним положенням ДАК України щодо оформлення анотацій дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук.

У **«Вступі»** (стор. 37-49) здобувач обґрунтував актуальність проведеного дослідження, сформулював мету та п'ять завдань дослідження; визначив об'єкт та предмет дослідження; вказав та аргументував обрані методи дослідження; показав наукову новизну і практичне значення отриманих результатів з їх впровадженням, зазначивши свій особистий внесок; описав географію наукових форумів з апробацією результатів виконаної наукової роботи; підкреслив кількість авторських публікацій, структуру та обсяг дисертації.

У **Розділі 1 «Огляд літератури»**, викладеному на 38 сторінках (стор. 50-87), автор послідовно і аргументовано приводить відомі дані наукової літератури щодо питання впливу втрати зубів на характер морфологічних змін кісткової тканини нижньої щелепи в постнатальному онтогенезі людини.

У трьох підрозділах детально подано: актуальні завдання науки у

вивченні механізмів розвитку атрофії кісткової тканин (*підрозділ 1.1*), сучасні уявлення щодо варіантної анатомії каналу нижньої щелепи та його значення для практичної стоматології (*підрозділ 1.2*), розкриває результати дослідження морфологічних особливостей біологічних тканин та ранньої діагностики топографічної мінливості каналу нижньої щелепи при атрофії кісткової тканини, зумовленої втратою жувальної групи зубів (*підрозділ 1.3*). Аналіз, проведений автором, свідчить про його високу обізнаність з літературою щодо даної проблеми та вміння доступно узагальнити і подати матеріал. З огляду літератури впливають ті невивчені питання, які дисертант виніс як завдання свого дослідження та які знайшли відображення в публікаціях автора.

З перших абзаців **Розділу 2** «Матеріал і методи дослідження», викладеному на 42 сторінках (*стор. 88-129*), автор акцентує увагу на тому, що дисертаційне дослідження проведено за спеціально розробленим комплексним алгоритмом із застосуванням традиційних і сучасних методів і методик, що яскраво проявилось у переліку використаних методів дослідження (*підрозділ 2.2, стор. 104-122*).

Опрацювання всіх параметрів та даних, отриманих як результат морфометричних методів дослідження, здійснено згідно із загальноприйнятими методами варіаційної статистики. Використовували непараметричні методи дослідження. Статистичні зміни вважали достовірними тоді, коли отриманий рівень достовірності для тестової статистики був меншим від прийнятого рівня, тобто $p < 0,05$.

Розділи 3-7 (*стор. 130–255*) на 126 сторінках містять послідовне і логічне викладення отриманих здобувачем власних результатів дослідження відповідно до поставлених мети та завдань.

Розділ 3 «Анатомо-топографічні особливості каналу нижньої щелепи при атрофії кісткової тканини, зумовленої втратою жувальної групи зубів» рукопису дисертації (*стор. 130–172*), представлений на 43 сторінках, розкриває результати досліджень щодо анатомо-топографічних особливостей каналу НЩ при атрофії кісткової тканини зумовленої втратою жувальної групи зубів.

Розділ представлений 6 (шістьма) підрозділами, з яких, на наш погляд, надважливим у клініко-морфологічному плані є підрозділ 3.6 (*стор. 162–172*), присвячений розробленій та опублікованій анатомо-топографічній класифікації каналу/каналів НЩ при атрофії кісткової тканини, зумовленої втратою жувальної групи зубів.

Розділ 3 містить 7 таблиць, 27 рисунків та завершується узагальнюючим підсумком і посиланням на бібліографію десяти праць здобувача, серед яких

бібліографія опублікованих за результатами дослідження 4 статей.

На 16 сторінках (*стор. 173–188*) **Розділу 4** «Дослідження якісних характеристик кісткової тканини нижньої щелепи людини при втраті жувальної групи зубів», здобувачем у двох підрозділах подано дослідження якісних характеристик кісткової тканини НЩ людини при втраті жувальної групи зубів з акцентом на денситометричну оцінку в обґрунтуванні реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини НЩ (підрозділ 4.1, *стор. 173-178*) та порівняльним аналізом денситометричного визначення кісткової тканини лівої та правої сторін НЩ, при втраті жувальної групи зубів (підрозділ 4.2, *стор. 179-188*). Розділ 4 проілюстровано 5 таблицями та 3 рисунками. Завершується даний Розділ аргументованим підсумком та бібліографічним посиланням на бібліографію тринадцяти публікації автора.

У **Розділі 5** «Електронно-мікроскопічний аналіз отриманих продуктів аутологічного мезоконцентрату – PLASMA RICH IN GROWTH FACTORS (PRGF)» на 24 сторінках рукопису (*стор. 189-212*) розкрито електронно-мікроскопічний аналіз отриманих продуктів аутологічного мезоконцентрату – Plasma Rich in Growth Factors (PRGF). Дослідженню продуктів аутомезоконцентрату присвячено підрозділ 5.1 (*стор. 189-199*), тоді як підрозділ 5.1 (*стор. 200-212*) розкриває результати дослідження постаугментаційної кісткової тканини НЩ.

Розділ містить 17 рисунків та 2 таблиці за матеріалами досліджень автора. Наприкінці Розділу 5 теж наявний аргументований підсумок та перелік 6 публікацій здобувача.

На 22 сторінках (*стор. 213-234*) **Розділу 6** «Реабілітація пацієнтів із кінцевими дефектами зубних рядів нижньої щелепи при атрофії кісткової тканини, ускладненої топографічними особливостями її каналу з використанням аутоклітинних трансплантатів», здобувачем описано реабілітацію пацієнтів із кінцевими дефектами зубних рядів НЩ, при атрофії кісткової тканини, ускладненої топографічними особливостями її каналу з використанням аутоклітинних трансплантатів. У цьому ж розділі, у підрозділі 6.1 (*стор. 213-219*), детально обговорено та описано отримані результати щодо морфологічних особливостей кісткової тканини при «атрофії від бездіяльності» на прикладі сегменту НЩ людини, а підрозділ 6.2 (*стор. 219-234*) присвячено реабілітації пацієнтів із використанням аутоклітинних трансплантатів (власний клінічний досвід лікування).

Розділ ілюстровано 13 рисунками та містить аргументований підсумок за матеріалами досліджень автора. Матеріали розділу оприлюднено в 5 публікаціях.

У **Розділі 7** «Дослідження первинної та постінтеграційної стабільності коротких і ультракоротких імплантатів» на 21 сторінці рукопису (*стор. 235-255*) автором розкрито результати дослідження первинної та постінтеграційної стабільності коротких, ультракоротких імплантатів. Розділ присвячений суто стоматологічному клінічному дослідженню з визначенням первинної стабільності імплантатів, проведеним за допомогою резонансно-частотного аналізу техніки Penguin Instruments у декларативних одиницях вимірювання – коефіцієнта стабільності імплантату (ISQ). Матеріали розділу документально підтверджені ілюстрацією 9 рисунків та 2 таблиць із статистично опрацьованим цифровим викладенням. Наприкінці розділу указаний перелік із 6 публікацій здобувача.

Розділ 8 рукопису дисертації «Аналіз і узагальнення результатів дослідження», викладено на 30 сторінках (*стор. 256–285*). У ньому автором проведено аналіз отриманих різнобічних даних, які суттєво розширюють і поглиблюють знання щодо обґрунтування реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу НЩ. По мірі викладення розділу автор вступає в наукову дискусію з іншими дослідниками, порівнює свої результати з їхніми даними, що свідчить про обізнаність здобувача в питаннях наукового дослідження.

Доцільно підкреслити, що, як і кожен дослідник, здобувач, при проведенні ним аналізу та узагальнення результатів наукової роботи, прагнув порівняти отримані результати при набутих атрофіях кісткової тканини НЩ, зумовленої втратою жувальної групи зубів за віком і статтю пацієнтів з результатами досліджень інших авторів, як і, рівноцінно, прагнув порівняти отримані результати щодо проведеного аналізу щільності та діаметру фібринових волокон, отриманих відповідно до методики PRGF, за результатами електронно-мікроскопічного дослідження. Однак, дані прагнення не увінчались успіхом, оскільки пошук аналогічних досліджень у доступній науковій літературі залишився не результативним. Такий факт виступає ще одним підтвердженням новизни отриманих у дослідженні Ошурка А.П. результатів.

У цілому, вірогідність наведених результатів дисертаційного дослідження обґрунтована тим, що всі положення, висновки і практичні рекомендації дисертаційної роботи сформульовані на підставі аналізу одержаних результатів з використанням великого за обсягом матеріалу дослідження, підпорядковані вирішенню актуальної проблеми медичної науки та мають наукову й практичну цінність.

Висновки у кількості 12 (стор. 286–289), які сформулював автор, логічно впливають з одержаних результатів, науково обґрунтовані, відповідають меті та завданням дослідження, побудовані за змістом дисертації. Водночас, висновки достатньо широко висвітлені в наукових публікаціях здобувача.

Практичні рекомендації (стор. 290–292) конкретні, прагматично зрозумілі та повністю ґрунтуються на результатах дослідження Ошурка А.П., підкреслюють їх прикладне застосування у клінічній стоматології, як підґрунтя для напрацювання нових ефективних методів профілактики та ранньої діагностики патологічних станів кісткової тканини НЩ, з акцентом на використання як у теоретичній, так і практичній галузях медицини, а також у лабораторіях скринінгу морфологічного матеріалу.

Бібліографічний опис використаних джерел подано автором за порядком посилання на 44 сторінках рукопису (стор. 293–336). Із контент-аналізу джерельної бази рецензованої роботи випливає, що вона містить широкий спектр (330) як сучасних так і класичних (фундаментальних) джерел наукової літератури, з яких: 69 – подано кирилицею та 261 – латиницею. Бібліографічний опис використаних джерел оформлений з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» одним зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів з розміщенням їх у структурі рукопису дисертації відповідно “Вимог до оформлення дисертації”, затверджених наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 року.

Завершують рукопис Додатки (стор. 337–397) до рукопису дисертації, які теж оформлені згідно наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 року.

У дисертаційній роботі Ошурко А.П. дотримується принципів академічної доброчесності, що підтверджується високою унікальністю (95,81 %) та відсутністю плагіату в рукописі згідно експертного висновку комісії з виявлення та запобігання академічного плагіату БДМУ.

6. Зауваження і побажання до дисертації щодо її змісту та оформлення.

1. У рукописі дисертації мають місце окремі редакційні та технічні огріхи, механічні помилки, що вкратилися при його оформленні та вказані опонентом здобувачу під час роботи з рукописом.

2. Викладення Розділу 1 (огляд літератури) є широким, можливе його певне скорочення. Рекомендовано розділ 1 означити назвою, для деталізації напрямку огляду літератури для розкриття досліджуваної проблеми.

3. Автору рекомендовано уніфікувати позначення на рисунках розділів 3 – 7.

4. Доцільно було б у розділ 8 з аналізом та узагальненням результатів дослідження додати зображення 2-3 діаграм для полегшення сприйняття матеріалу.

Слід зазначити, що вищевказані зауваження та рекомендації не носять принципового характеру і не зменшують наукової цінності роботи.

Водночас, по ходу рецензування рукопису, виникли кілька запитань:

1. Який період зрілого віку постнатального онтогенезу людини характеризується агресивними прояви атрофії кісткової тканини «від бездіяльності»?

2. Які альтернативні методики визначення стабільності імплантатів ви апробували?

3. Які одиниці визначення стабільності імплантатів, на вашу думку, є більш об'єктивними?

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації у практиці. На наш погляд, результати дисертації можуть бути рекомендовані до впровадження у практичну діяльність лікарів-стоматологів, лікарів-рентгенологів, а також у навчальний та науковий процеси кафедр стоматологічного та морфологічного напрямку тощо. Вважаю доцільним більш широке опублікування результатів дослідження не тільки у профільних фахових виданнях, але й у відповідних клінічних стоматологічних журналах. Використання сучасних методик, новизна матеріалу та висока якість ілюстративного матеріалу, дають підстави для використання матеріалів дисертації при написанні монографій, підручників та навчальних посібників з відповідної тематики.

З цих позицій я вважаю абсолютно обґрунтованим вибір здобувача і його наукового консультанта щодо подання дисертації до захисту в галузі знань 22 – Охорона здоров'я за шифрами двох наукових спеціальностей: 14.01.22 – стоматологія та 14.03.01 – нормальна анатомія.

8. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Вважаю що докторська дисертаційна робота Ошурка Анатолія Павловича «Обґрунтування реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу нижньої щелепи» (науковий консультант – д.мед.н., професор Олійник Ігор Юрійович) є завершеним, самостійним науковим дослідженням, що містить нове вирішення актуальної наукової проблеми хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, терапевтичної й ортопедичної стоматології щодо комплексного вивчення проявів варіантної анатомії та топографічних особливостей

каналу/каналів НЩ при атрофії кісткової тканини, зумовленої втратою жувальної групи зубів, із використанням сучасних методів КТ-дослідження, аналізу та обґрунтування малоінвазивних методів реабілітації пацієнтів.

При укладенні рукопису дисертації автор витримав основні положення наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. (із змінами згідно наказу МОН України № 759 від 31.05.2019 р.) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

На підставі викладеного аналізу стверджую, що дисертаційна робота Ошурка Анатолія Павловича за результатами вивчення рукопису дисертації та наукових публікацій здобувача, зарахованих за темою дисертації, актуальністю, методичним рівнем виконання, використанням сучасних методів дослідження, науковою новизною і практичним значенням отриманих результатів, обґрунтованістю і достовірністю наукових положень і висновків, академічною доброчесністю відповідає п. 7 та п. 9 «ПОРЯДКУ присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17.11.2021 р. (із змінами та доповненнями), а її автор заслуговує на присвоєння ступеня доктора наук за шифрами наукових спеціальностей – 14.01.22 «Стоматологія» та 14.03.01 «Нормальна анатомія».

Офіційний опонент:

Проректор закладу вищої освіти з наукової роботи,

Професор кафедри хірургічної стоматології,

імплантології та пародонтології

Дніпровського державного

медичного університету

доктор медичних наук, професор

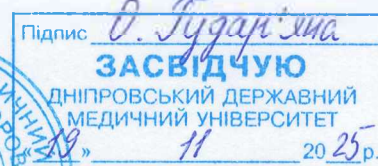
Олександр ГУДАР'ЯН

Отримано 24.11.2025р.

В.о. вченого секретаря
спецради № 76.609.01,

професорка Тетяна Кисель

вчений секретар,
к.біол.н., доцент

С.ЕГОРОВА